

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
ENTER

04 Serie vijf
verschijningen

07 Messiasbelij-
dende Joden

10 Ode aan het
Wilhelmus

Overwinning

ds. W. Visscher, Amersfoort

We lezen in 1 Korinthe 15 over de opstanding uit de doden. Paulus wijst erop dat een natuurlijk lichaam wordt gezaaid en dat een geestelijk lichaam wordt opgewekt.

► Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.

1 Korinthe 15:57

Het is als met het tarwegraan. De korrel wordt in de aarde gelegd en er groeit een nieuwe plant uit met meer zaden. Zo ook zullen Gods kinderen in de dag der dagen opstaan uit de doden. Ze ontvangen dan een verheerlijkt lichaam, dat gelijkvormig is aan het opstandingslichaam van de Heere Jezus.

In de opgestane Heere zien we als het ware de hemelse heerlijkheid in volle omvang openbaar komen. Hij heeft Zijn kinderen met lichaam en ziel gekocht. Onze gestorvenen die in de Heere zijn overleden, liggen als het ware te wachten op Zijn wederkomst.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE ENTER

In 1931 wordt er door een aantal verontruste leden van de Nederlandse Hervormde Kerk te Enter een Hervormd-Gereformeerde Evangelisatie gesticht. Al spoedig betrekken zij een houten kerkje aan de Dorpsstraat.

In 1942 sluiten de meeste leden van de Evangelisatie zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten en wordt Enter een afdeling van de Walkerk te Rijssen. Op 27 april 1949 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Omdat het houten kerkgebouw nogal wat bouwkundige gebreken vertoont, wordt het in 1977 afgebroken en verrijst er op dezelfde plaats een nieuw kerkgebouw met 200 zitplaatsen. Op 24 december 1977 legt ds. J. Mol de eerste steen en op 11 mei 1978 neemt hij de nieuwe kerk in gebruik met een preek over Psalm 84:5: 'Welgelukzalig zijn zij die in Uw huis wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela'. Het aantal belijdende leden van de gemeente bedraagt 100, het aantal doopleden 78.

Dan zullen we met lichaam en ziel en samen met al de heiligen de Heere voor eeuwig grootmaken. Dat is de toekomst voor de Kerk des Heeren. Die toekomst is gegarandeerd in de belofte van God.

De dood overwonnen

In het slot van dit indrukwekkende hoofdstuk gaat Paulus nog in op de betekenis van het sterven. Hij wijst op de prikkel van de dood, de verwoestende kracht van de zonde en de vloek van de wet. De wet die vloekt, de zonde die verwoest en de dood die zeker is. Wie zou voor deze dingen niet vrezen? Wat moet het ingrijpend zijn als we persoonlijk met deze dingen te maken krijgen. Dan mag de vraag wel zijn hoe we ervan verlost worden.

Laten we de drie zaken die Paulus noemt maar nagaan. We beginnen bij de dood. Wie zou voor die verschrikkelijke macht niet vrezen? Velen denken niet aan het uur van sterven. Anderen denken dat ze de tijd nog wel hebben. En weer anderen denken dat dood ook dood is. Maar dood betekent: God ontmoeten. Dood betekent dat we als arme en schuldige mensen voor de heilige en rechtvaardige God staan. Nee, redeneren over deze dingen levert niets op. De dood is schuld en daar wordt een ziel bij bepaald.

Het Evangelie wijst op Christus. Hij kwam in de wereld om de dood te ondergaan. Hij ging van de kribbe naar het kruis. Op het kruis heeft Hij vrijwillig de dood op Zich genomen. Door Zijn opstanding heeft Hij de dood overwonnen. Door het ware geloof leren we gebruik te maken van deze Heiland, Die volkomen de dood heeft overwonnen. Denk niet dat het wel meevalt in het uur van sterven. Denk ook niet dat u God kunt ontmoeten omdat andere mensen dat van u denken. Denk ook niet dat er iets in uzelf is waarmee u God kunt ontmoeten. Het geloof neemt

de toevlucht tot Christus en tot Zijn gerechtigheid. Alleen deze Zaligmaker heeft de dood gedragen en door-dragen. Alleen door Hem en door het geloof in Hem komt een zondaar de doodsrivier door.

Verzoening

Laten we ook eens kijken naar de zonde. De zonde is ongehoorzaamheid tegen God, is overtreding van Gods goede geboden. De zonde is een zwaar pak, een verschrikkelijke kwaal, een afschuwwekkend kleed dat we meedragen. Paulus schrijft er indringende woorden over. Wat moet de zonde ons diep verootmoedigen.

Jezus is het zoenmiddel voor de zonde. Er is onder de hemel geen andere naam.

Wat maakt het ons verlegen voor God. Hoe worden we ervan verlost? Ook hier schieten menselijke krachten tekort, want we kunnen niets tot onze zaligheid aanbrengen. Zelfs het zuchten over onze zonde is geen verlossing voor God. In de Bijbel lezen we over mensen met een diep besef van hun zonden, die echter voor eeuwig zijn omgekomen. Wat moet ons dat toch eerlijk maken. De zonde moet worden weggenomen. Voor de zonde moet de prijs van het leven worden betaald. Het Evangelie leert dat Jezus de last van de zonde op Zichzelf heeft geladen. Hij is het Lam van God, Dat de zonde der wereld op Zich neemt

en wegdraagt. Hij is volkomen de Zondenvernieler. Voor arme mensen wilde Hij betalen en heeft Hij betaald. En wederom is hier het ware geloof dat met deze Zaligmaker verbindt en Hem aanneemt.

O, bedenk dat u alleen verzoening vindt door het ware geloof in deze Heiland. Alleen in Hem is Gods recht voldaan en is de schuld betaald. Jezus is het zoenmiddel voor de zonde. Er is onder de hemel geen andere naam.

Christus werd een vloek

Ten slotte nog de wet. De wet is Gods regel en Gods eis. We weten dat overtreding van de wetten van het land bestraft wordt. Wie door het rode licht rijdt, krijgt een boete die betaald moet worden. De wet stelt de zondaar schuldig en hij moet betalen. Tot de laatste penning toe. We mogen elkaar wel de vraag stellen of we de vloek van de wet kennen in ons leven. Paulus schrijft dat hij door de wet is gestorven (Gal. 2:19). De wet wordt dan het vlam-mende schrift van de levende God. Ach, hoe bang kan het dan soms worden. Dan rolt de donder van de Sinaï over ons leven. Dan hebben we niet veel meer in te brengen voor God en mensen. En wat is dan het Evangelie, wat is de goede boodschap? Wel Christus werd een vloek. Hij heeft de vloek van de wet gedragen. Op Golgotha droeg Hij de last van de zonde en de toorn van God over de zonde. En door genade krijgen zondaren Hem nodig en gaan naar Hem verlangen. Wat krijgt deze Middelaar dan een waarde. Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij onderging de dood, droeg de zonde en boog voor de vloek van de wet.

Zouden we God niet danken voor deze Heiland, Die in de wereld wilde komen? 'Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus' (1 Kor. 15:57). ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

'Zou ik verhalen van... Jefta?'

Hebreeën 11:32

JEFTA

Elk mensenoffer was Jehova een gruwel. Jefta gaf zichzelf en zijn geslacht in de hand des Heeren. Hij was de verstotene. Zou God Zich zijner en zijn geslacht ontfermen? Zou de Heere zijn geslacht een plaats geven onder de stammen Israëls? Aan Jehova de beslissing. Jefta geeft zich in Gods hand. En zijn dochter treedt hem tegemoet, met trommelen en reien. Jefta ontroert. De beslissing des Heeren valt. Zij is des Heeren brandoffer. Nee, niet op het altaar. Want God verdelgde al eens de volkeren van Kanaän om het mensenoffer. Maar Jefta offert zijn enige kind in deze zin dat hij haar geheel aan de Heere afstaat.

Hij, de uitgestotene, moet voor Gods daden vallen. Zijn geslacht is geen plaats in Israël gegeven. De bastaard is geroepen tot hoofd, maar naar Gods wet stond hij buiten de vergadering van Israël. En zijn geslacht zal uitsterven. Jefta volbracht aan zijn dochter de gelofte die hij beloofd had, en zij heeft geen man bekend. Eenzaam heeft zij haar dagen uitgeleefd, door de dochteren van Israël van jaar tot jaar beklaagd, die gingen om haar aan te spreken. Maar zijzelf heeft zich mede mogen geven in Gods hand. Zijn doen was ook voor haar majesteit. Aan Jefta is vervuld: 'En de vreemde die zich tot den HEERE gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De HEERE heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden; en de gesnedene zegge niet: Zie, ik ben een dorre boom. Want also zegt de HEERE van de gesnedenen die Mijn sabbatten houden,

► en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust heb, en vasthouden aan Mijn verbond: Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren; een eeuwig naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden' (Jes. 56:3-5).

De bastaard wiens geslacht in Israël uitsterft, is geschreven in de registers der nooit verstervende helden des geloofs! O, uitgeworpenen, zie Gods handelingen van genade! Waar genade valt, daar valt ze vrij. Een plaats voor verstotenen, beter dan der zonen en dochteren. Ten slotte, Jefta oefent Gods gericht ter vernedering van Efraïm. Hij heeft slechts zes jaar Israël gericht. In die korte tijd trok Efraïm tegen hem ten oorlog. Efraïm gevoelde zich de meerdere en de sterkere van Manasse. Efraïm kon de eer der overwinning aan Jefta niet gunnen en zou zijn huis met hem met vuur verbranden. In de bange broederkrijg vielen er 42.000 van Efraïm. Gods gericht brak Efraïms hoogmoed. Voor Jefta bleef het een strijden tot het einde toe.

Welaan dan, volk van God, als de hoogmoedige Efraïms in uw hart zich verheffen, als zij de troon begeren te beklimmen, moge het ons dan gegeven worden te strijden tot hun vernedering. God is jaloers op Zijn eer. O, dat wij sterven van dag tot dag, opdat de Heere heerlijk zij. Ogen moeten uitgerukt, handen en voeten afgehouden, broeders omgebracht in de strijd tussen vlees en geest die hier blijft. De Heere neme onze harten in en doe ons in Hem meer dan overwinnaar zijn. Die strijden zal tot het einde toe, die zal zalig worden.

► wordt vervolgd

De verschijning aan de Emmaüsgangers

ds. M. Jooisse, Barendrecht

Twee van de volgelingen van Jezus zijn onderweg naar Emmaüs. Ze zijn terneergeslagen over alles wat er in Jeruzalem gebeurd is. Hun Meester is gestorven en met Hem is al hun hoop vergaan. Alles is geëindigd in de dood.

► En het geschiedde terwijl zij samen spraken en elkander ondervraagden, dat Jezus Zelf bij hen kwam en met hen ging.

Lukas 24:15

Het getuigenis van de vrouwen dat Jezus was opgestaan, nee, dat kunnen ze niet geloven. Het getuigenis van enkele discipelen die het graf leeg hadden gevonden, vinden ze maar hoogst onwaarschijnlijk. Zo spreken ze met harten vol smart over Hem Die hun ziel had lief gekregen.

Terwijl ze samen spreken, voegt Jezus Zich bij hen. 'En hun ogen werden gehouden dat zij Hem niet kenden' (Luk. 24:16). De Zaligmaker vraagt hun wat ze samen aan het bespreken zijn. De Heere weet dit natuurlijk wel, maar Hij wil het uit hun eigen mond horen. Zo weet de Heere ook wel hoe het met u en met jou gesteld is,

maar Hij wil het ook uit uw en uit jouw mond horen.

► 'Wat zoekt gij den Levende bij de doden?'

Werken en woorden

Kléopas, een van de twee wandelaars, antwoordt: 'Zijt Gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen die deze dagen daarin geschied zijn?' (Luk. 24:18b). Op de vraag van Jezus gaan de Emmaüsgangers daarna vertellen dat ze hadden gehoopt dat Jezus Israël verlossen zou, want Hij was een profeet krachtig in werken en woorden. Maar hun hoop is nu vergaan. Het is allemaal zo anders gegaan dan ze verwacht hadden. Zo spreken ze vanuit verslagen harten hun gedachten tot Jezus uit.

Wat is het groot als we mensen om ons heen hebben met wie we onze worstelingen kunnen delen. Want de Heere zou daarmee in ons midden kunnen zijn. Zo is het ook hier.

Als gebroken mensen delen de Emmaüsgangers hun smart met de onbekende Wandelaar. Ze vertellen dat ze hun Meester moeten missen,

maar ook dat ze Hem niet kunnen missen. Hij was hen in alles voorgedaan, maar nu is alles in de dood geëindigd. Zijn woorden van eeuwig leven zijn ten einde.

Vertroosting en bemoedigen zijn groot, maar tot verzoening van uw zonde en schuld is de toepassing van Zijn bloed noodzakelijk.

Tragen van hart

'O onverstandigen en tragen van hart om te geloven al hetgeen dat de profeten gesproken hebben; moest de Christus niet al deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?' (Luk. 24:25). Als Profeet en Leraar gaat Christus aan hen Zijn priesterlijk werk verklaren: 'En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, legde Hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was'. Had Mozes het Middel om de welverdiende straf te kunnen ontgaan niet bekendgemaakt bij de uittocht van Egypte? Er moest toch een lam sterven? En dat bloed moest toch

toegepast worden aan de posten van hun huizen? Al het bloed van stieren en bokken getuigt er toch van dat er alleen verzoening is door voldoening? Zo heeft toch ook Johannes de Doper Hem aangewezen als het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt. De Christus der Schriften moest immers al deze dingen lijden? De profeet Jesaja had ervan getuigd: 'De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53:5b).

Volkomen offer

Opnieuw klinken deze woorden van eeuwig leven van deze grote Profeet. Maar het is genade om te mogen verstaan dat Christus niet met het bloed van stieren en bokken, maar met Zijn eigen bloed tot Zijn heerlijkheid is ingegaan om Zijn volkomen offer aan de Vader voor te stellen.

Zo gaat Hij aan verloren zondaren openbaren dat hun zonde en schuld door Christus aan het vloekhout op Golgotha is gehecht. Hierdoor zal de Vader nooit meer op hen toornen of op hen schelden. Zo wordt de gang van de Borg aan de Emmaüsgangers verklaard tot zaligheid van hun zielen. Heeft u deze volkomen Zaligmaker al nodig gekregen? vertroosting en bemoedigen zijn groot, maar tot verzoening van uw zonde en schuld is de toepassing van Zijn bloed noodzakelijk. Zonder bloedstorting is er geen vergeving.

Ziet u uit naar de toepassing van Zijn bloed, naar de toerekening van Zijn gerechtigheid? Deze Zaligmaker is dood geweest, maar Hij leeft, om Zijn gerechtigheid weg te schenken aan vloekwaardige adamskinderen. Want Hij is opgestaan tot rechtvaardigmaking. ♦

► wordt vervolgd

- 1 De doelen van de Dordtse Leerregels
- 2 Noodzaak, functie en eigenheid van het geloof
- 3 Uitverkiezing (DL I)
- 4 **De reikwijdte van de verzoening (DL II)**
- 5 Wedergeboorte (DL III/IV)
- 6 Volharding en zekerheid (DL V)

Dordt zoals je Dordt niet kende

ds. G. Clements, Gouda

Het tweede hoofdstuk van de Dordtse Leerregels gaat over de reikwijdte van de verzoening. Voor wie is Christus gestorven?

Is Christus gestorven voor alle mensen of alleen voor Zijn uitverkorenen? De arminianen zeiden: voor alle mensen (algemene verzoening), de gereformeerden zeiden: alleen voor de uitverkorenen (particuliere verzoening). Welk standpunt neemt dr. G.A. van den Brink in? En heeft dit volgens hem ook gevolgen voor de prediking?

Van den Brink kiest aanvankelijk onomwonden voor de particuliere verzoening. Christus stierf persoonlijk voor al degenen die Hem van de Vader gegeven zijn. Bij de arminianen is Christus' offer onpersoonlijk gebracht voor alle mensen. Wel verwacht God van de mens een tegenprestatie: geloof! De Dordtse afgevaardigden vonden de opvatting van Arminius een terugkeer naar de kerk van Rome. Het zou betekenen dat alleen de mensen van goede wil naar de hemel gaan. Christus stierf echter niet voor goeden, maar voor goddelozen. 'Want Christus (...) is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven' (Rom. 5:6). Tussen beide standpunten is geen brug te slaan.

Het is daarom teleurstellend dat Van den Brink na zijn duidelijke keuze voor de particuliere verzoening toch de mogelijkheid van de algemene verzoening openhoudt. Hij beweert zelfs dat op de Dordtse Synode 'heel veel afgevaardigden' voor de algemene

verzoening pleitten. 'Heel veel', onderbouwt hij verder niet. Er waren inderdaad onder de Engelse afgevaardigden die de algemene verzoeningsleer aanhingen, waaronder John Davenant (1576-1641). William Amesius, raadgever van voorzitter Bogerman, was daarentegen een overtuigd voorstander van de particuliere verzoening. Van den Brink doet het voorkomen alsof de Dordtse Leerregels opzettelijk vaag zijn geformuleerd. Hij schrijft zelfs: 'De algemene verzoeningsleer (...) krijgt ruimte in de Dordtse Leerregels' (blz. 127). Of elders: 'Dordt is geen eenheidsworst' (blz. 48). Deze voorstelling van zaken is onjuist. De algemene verzoening heeft in de Dordtse Leerregels geen enkele ruimte gekregen. Dordt noemt deze leer een 'versmading' van de wijsheid des Vaders. Zij die dit leren, gevoelen 'verachtelijk' van de dood van Christus (DL II.1 en 3 VdD).

In aansluiting op deze stellingname beweert Van den Brink ook 'dat de twee verschillende visies geen invloed hebben op het aanbod van genade' (blz. 130). Of je nu de algemene verzoening leert of de particuliere verzoening aanhangt, de prediking blijft precies hetzelfde. Een merkwaardige conclusie, die ook niet spoort met zijn eerdere uitleg van de beide verzoeningsopvattingen (blz.120-122). Elk jaar bespreek ik dit onderwerp

met mijn belijdeniscatechisanten en de gevolgen voor de prediking. Ik leg hun twee citaten voor, één uit een algemene verzoeningspreek en één uit een klassiek gereformeerde preek. De catechisanten mogen de verschillen aanwijzen. De algemene verzoeningspreek gaat als volgt: 'God vraagt om geloof. Jezus werd immers voor jou en mij op Golgotha tot een vloek. Hij is in uw, jouw en mijn plaats aan het kruis gestorven. Christus kocht je vrij. Hij vraagt maar één gehoorzaamheid en dat is geloof!' De klassiek gereformeerde preek (Wulfert Floor) luidt als volgt: 'Jezus zegt: Wendt u naar Mij toe. Dat wil zeggen dat wij ons van God hebben afgewend. Wij kiezen iedere dag opnieuw voor de dood. Evenwel zegt God: 'Zoekt Mij en leeft!' Is dat niet een bewijs van Zijn goedheid, dat Hij ons afkerige zondaren nog laat nodigen? U moet zich niet inbeelden dat ge op eigen voeten naar Christus gaat. Maar hoe dan? Smeek met de Bruidskerk: 'Trek mij, wij zullen U nalopen'.

Mijn catechisanten zien direct de verschillen. Als eerste verschil noemen zij steevast dat in de eerste preek het gebed afwezig is. Dat is tegelijk ook mijn verlegenheid met het boek van Van den Brink. Nergens bespreekt hij het gebed en de zielsworsteling om behoud. Er is slechts een gehoorzaamheid: Geloof! De afwezigheid van het gebed zal ongetwijfeld te maken hebben met de gedachte dat de zonde reeds verzoend is op Golgotha of dat wij er als verbondskinderen in mogen delen.

In de gereformeerde opvatting staat de zondaar onverzoend en onmachtig voor God (Inst. III.12). Gezegend als wij onze zonden leren belijden en onze Rechter om genade smeken en Hij Zich in Christus door het geloof over ons ontfermt. We vinden dit patroon in de Bijbel in alle boetsalmen en gebeden: 'O God, zijt mij zondaar genadig' (Luk. 18:13).

Tussen de algemene en de particuliere verzoeningsleer gaapt een diepe geestelijke kloof. Het is onbegrijpelijk dat Van den Brink de beide standpunten zo dicht naar elkaar toetrekt en niet ernstig waarschuwt voor de schadelijke gevolgen van de algemene verzoening voor prediking en pastoraat. ♦

► wordt vervolgd

Groei aantal Messiasbelijdende Joden

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Volgens mededeling van Alexander Goldberg, directeur van het Caspari Center in Jeruzalem, groeit het aantal Joden in Israël dat in de Messias gelooft. Hij zei dit op 14 april in Ede tijdens het symposium 'De Messiaanse beweging op weg naar de volwassenheid'.

Die groei verloopt drie keer sneller dan de bevolkingsgroei in Israël, volgens Goldberg. In de loop van twintig jaar verdriedubbelde het aantal Messiasbelijdende Joden, van 5.000 naar iets meer dan 15.000. Dit is een opvallend gegeven.

De ongeveer 280 gemeenten zijn verdeeld in huishuizen van maximaal twintig personen en kerkelijke gemeenten. Inhoudelijk is er sprake van een grote verscheidenheid.

Goldberg spreekt van grote wonderen die God heeft gedaan. Wie zal ontkennen dat hier sprake is van een opmerkelijke groei? Daaraan zal ook bijdragen het feit dat de Messiasbelijdende Joden steeds meer als deel van de samenleving geaccepteerd worden in Israël.

Er zijn echter ook heel nationalistisch ingestelde Joden die opkomen voor een exclusief Joodse staat. Voor hen bevinden Messiasbelijdende Joden zich in hetzelfde kamp als de Arabieren of Palestijnse Arabieren. Voor hen zijn zij geen goede Joden, zelfs helemaal geen Joden. Al komen massale demonstraties zoals in het verleden in Arad de laatste tijd niet meer voor, toch lopen individuele Messiasbelijdende Joden nog regelmatig tegen moeilijkheden aan.

Zuiverheid

Wat de gemeenten gemeenschappelijk hebben, is dat ze de staat Israël

zien als de vervulling van Bijbelse profetieën over het herstel van Israël in de eindtijd.

Daarmee houdt de overeenkomst grotendeels wel op. Er is verschil van opvatting over de positie van de voorganger, die van de oudsten, over de vrouw en het ambt, over het Heilig Avondmaal. Ook is er geen eenduidigheid als het gaat over de mate waarin typisch Joodse gebruiken een plaats moeten houden. Sommige gemeenten zien zichzelf als door en door Joods. Hun bijeenkomsten worden daarom ook wel synagogale bijeenkomsten genoemd.

Van de 280 gemeenten typeren tien tot twaalf gemeenten zich als kerk. Het overgrote deel noemt zichzelf Messiaanse gelovigen. Onder hen zijn gemeenten met een uitdrukkelijk charismatisch karakter.

Niet voor niets stelde dr. Menno Kalisher, voorganger van een Joods-Messiaanse gemeente in Jeruzalem, tijdens het congres dat de Messiaanse gemeenschap staat voor grote uitdagingen. De grootste uitdaging is wel hoe het gevaar te keren van de aantasting van de zuiverheid van de leer. Dat gevaar komt niet van buitenaf, maar van binnenuit. Daarbij is een belangrijke factor dat velen van de voorgangers maar weinig onderwijs hebben genoten. Daarin probeert het Israël College of the Bible in Nethanya te voorzien. De eerste generatie voor-

gangers had er naast het leiden van de gemeente nog een baan bij. Door de groei van de gemeenten kan dat in de meeste gevallen niet meer.

Gereformeerd

Gemeenten met een uitgesproken gereformeerd karakter kom je niet zoveel tegen. Dat zijn er acht. Het zijn gemeenten met 'reformed pastors', voorgangers die zich herkennen in de gereformeerde leer.

Dat wil nog niet zeggen dat alle individuele gemeenteleden zichzelf ook als gereformeerd zien. Velen zullen zich eerder Messiaans noemen.

Met die gemeenten werkt ook 'onze' gemeente in Nof haGalil (Nazareth-III) samen. Die gemeente werd in 2015 geïnstitueerd en bestaat grotendeels uit Joodse immigranten uit Zuid-Amerika en Oost-Europa. Maar de gemeente stelt haar deuren open voor alle Israëli's, zowel Joden als Arabieren.

Er zijn niet veel plaatsen waar het Bijbels geluid naar de gereformeerde belijdenis wordt gehoord. Daarom moet de door Kalisher aangewezen noodzaak van toerusting van de voorgangers hoge prioriteit hebben.

Is de groei van de Messiasbelijdende Joden een aspect van de vervulling van Gods beloften voor het Joodse volk, zoals de apostel Paulus daarvan spreekt in Romeinen 9-11? Het is niet zo gemakkelijk daarop een antwoord te geven. Het is en blijft opmerkelijk dat Israël nog bestaat. Het is ook opmerkelijk dat er ondanks de tegenstand van de orthodoxie nog ruimte is om in Israël het Evangelie te verkondigen. Wat er gebeurt gaat niet buiten Gods raadsplan om.

Joshua Simon attendeerde op een probleem in de christelijke gemeenten in Israël (RD, 13 april). Wat hij daarover zei is de moeite waard dat ook wij dat ter harte nemen: 'We zijn vaak enthousiaster over onze sport, of onze hobby, dan over onze Zaligmaker. Of we behoren wel van harte tot een reformatische gemeente en geloven de gereformeerde leer als geheel, maar zijn niet vol van ons geloof. (...) We hebben de beste boodschap en de beste Zaligmaker. We hebben een boodschap die inhoudt dat we niet zalig worden door onze eigen inspanningen'. ♦

Vorbereiden en onderzoeken

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Graag willen we elkaar nog eens aansporen om ons nut te doen met de synodale uitgave "Het Woord in huis". Niet om elkaar met allerlei lege vormen te vermoeien, maar in de diepe overtuiging dat het Woord de weg is waarin de Heere wil méekomen en Zijn onmisbare zegen wil gebieden.

► De Woordbediening vraagt om voorbereiding en onderzoek in gezinsverband.

Onder de bediening van het genadeverbond ligt de zegen in de geslachten, van kind tot kind. Daarbij is het gezinsleven van wezenlijke betekenis. Zeker in deze tijd!

Laten we samen luisteren hoe de kerk van bijna vier eeuwen geleden dit onder woorden bracht. Hoe de puriteinse belijdenis zo puur de Schrift laat spreken. Vandaar dat we hier de (vele) bewijsteksten vermelden, om elkaar daarvan te

overtuigen. We willen niemand binden aan inhoudsloze traditie, maar aan de Schriften, opdat ons nageslacht daaraan in hart en geweten zal worden verbonden. We verwachten het niet van menselijke activiteiten, maar begeren in praktijk te brengen: 'Al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij het smeekt, mild en overvloedig'. Zo werkt de HEERE, door Zijn Godsopenbaring in het beschreven én in het vleesgeworden Woord.

Eeuwenlang

We lezen samen uit de Grote Catechismus van Westminster.

Vraag 160: Wat wordt geëist van degenen die het gepredikte Woord horen?

Antwoord: Van degenen die het gepredikte Woord horen wordt geëist dat ze er biddend¹, aandachtig en ijverig² naar zullen luisteren en zich daarop voorbereiden.³ Daarnaast wordt van hen gevraagd dat ze, wat ze gehoord hebben, aan de hand van de Schriften zullen onderzoeken.⁴ Ook moeten ze de waarheid met geloof⁵, liefde⁶, zachtmoedigheid⁷ en bereidwilligheid⁸ ontvangen als het Woord van God⁹. Daarnaast moeten ze over het Woord mediteren¹⁰ en spreken¹¹, het in hun hart bewaren¹² en de vruchten daarvan in hun leven voortbrengen.¹³

1. Ps. 119:18; Ef. 6:18-19.
2. Spr. 8:34.
3. 1 Petr. 2:1-2; Luk. 8:18.
4. Hand. 17:11.
5. Hebr. 4:2.
6. 2 Thess. 2:10.
7. Jak. 1:21.
8. Hand. 17:11.
9. 1 Thess. 2:13.
10. Luk. 9:44; Hebr. 2:1.
11. Luk. 24:14; Deut. 6:6-7.
12. Spr. 2:1; Ps. 119:11.
13. Luk. 8:15; Jak. 1:25.

Gezinscultuur

Wat in deze belijdenis opvalt, is het grote belang van de Woordverkondiging, dus het hóren van de prediking. Daaraan wordt echter onlosmakelijk verbonden: 'het Woord in huis'. Want de Woordbediening vraagt om voorbereiding en onderzoek in gezinsverband. Hier zien we de eenheid van kerk en gezin, tot geestelijk, persoonlijk welzijn, ook van de jonge generatie. Als er iets heilzaam en noodzakelijk is voor 'het Woord in huis', dan is het wel dit! We kunnen de waarde van het gezinsleven in dit tijdsgewricht niet hoog genoeg waarderen. Daarom is het steeds weer nodig om ons te bezinnen op de waarde van de genadetijd, samen met je kinderen, die het de

Pastoraat bij autisme en huwelijk

Heere belijfd heeft te geven. Op de waarde van de samenbinding in liefde en trouw rond het Woord en Gods goede inzetten. Op de waarde van de gewetensvorming en de goede gewoontevorming.

Er komt steeds meer op het gezin af. Heeft dat ook praktische consequenties? Beseffen we voldoende het heilzame van het gezinsleven, 'aangezien het God belieft ons door de ouderhand te regeren', zo luidt immers de uitleg van het vijfde gebod. De genadeheerschappij in Christus Jezus vindt namelijk vanaf het prilste begin plaats door middel van de stem en de hand van vader en moeder. De Heere werkt door middel van het woord en het voorbeeld van de ouders. Dringt het tot ons door dat we steeds minder op de omgeving en op de samenleving, zelfs minder op het onderwijs kunnen terugvallen? Anders gezegd: het onderwijs en de kerk kunnen nooit vergoeden wat in het gezin gemist wordt, in de twintig jaartjes dat we voor onze kinderen mogen zorgen, zo de Heere wil en wij leven.

Wat van onze genadetijd geldt, geldt zeker ook voor de tijd met onze lieve kinderen: je kunt het niet óverdoen! Krijgt dit in de dagelijkse opvoedingspraktijk concreet handen en voeten? Ik weet het, die is zeer weerbarstig. Wij kunnen onze kinderen niet bekeren en niet bij de waarheid en de kerk bewaren. Maar dát hebben we bij de doop van ons kind ook niet beloofd. De Heere weet ook wel dat we dat niet kunnen, maar we hebben wel met ede beloofd er alles aan te doen wat in ons vermogen is om dit kind in aanraking te brengen met het enige middel waardoor God de bekerende genade werkt. Vandaar: "Het Woord in huis".

Hoe is het nu praktisch met de *plaats* van dit Woord in ons huis, met de *tijd* die we er werkelijk aan besteden, met de *kennis* die wij en onze kinderen ervan hebben, met het *beslag*, de indrukken van de waarheid en vooral de wederbarende *kracht* van het goede Woord Gods? ♦

► slot volgt

De laatste jaren is er meer aandacht voor de problematiek van mensen met autisme of direct betrokkenen bij mensen met autisme (een echtgeno(o)t(e), ouders en kinderen). Ambtsdragers worden ook steeds vaker geconfronteerd met vragen over autisme en de huwelijksrelatie. Dan is het wel van belang dat ze de juiste informatie hebben en weten welke pastorale vragen er kunnen leven.

We leven in een gebroken wereld. Dat wordt ook zichtbaar in huwelijksrelaties. Goede communicatie, wederzijds begrip en (h)erkenning zijn essentieel om een relatie aan te gaan en te onderhouden. Het gaat erom dat beide echtgenoten in staat zijn om de ander te steunen, te helpen én te versterken. Dit betreft niet alleen de relatie, maar ook de opvoeding van de kinderen.

Juist bij communicatie, wederzijds begrip en (h)erkenning kan er een probleem zijn als één van beide echtgenoten of beide echtgenoten een vorm van autisme heeft of hebben. Mensen met autisme hebben doorgaans meer moeite met de sociaal-communicatieve wederkerigheid en het begrijpen van elkaar. Hierdoor ontstaat vaak onbegrip en miscommunicatie. Het gevolg kan zijn dat zowel de persoon met autisme als de echtgeno(o)t(e) zich miskend voelt en het gevoel krijgt dat hij of zij de enige is die verantwoordelijk is voor de huwelijksrelatie én de opvoeding van de kinderen.

Een stabiele omgeving heeft een positieve invloed op iemand met autisme. Daarnaast is iemand met een gemiddelde of hogere intelligentie in staat bepaalde problemen te compenseren. Bijvoorbeeld door te bedenken wat de gewenste of gebruikelijke omgangsvormen zijn. Een stabiele omgeving en een gemiddelde of hogere intelligentie zijn echter

niet altijd voldoende om problemen te voorkomen.

In het pastoraat kan men te maken krijgen met een huwelijk waarin één van beiden of beiden autisme hebben. Daardoor worden in de huwelijksrelatie problemen ervaren. Elke situatie is specifiek. Vooropgesteld: het pastoraat is geen vorm van hulpverlening. Toch heeft een echtpaar waar deze problematiek speelt, behoefte aan pastoraal contact om raad en leiding te ontvangen. Het is wenselijk dat er binnen de kerkelijke gemeente preventief aandacht is voor deze problematiek. Dat kan door zich daar bijtijds op te bezinnen. Echter, op het moment dat ambtsdragers geconfronteerd worden met huwelijksproblematiek, heeft een echtpaar doorgaans al een lange weg van zoeken naar oplossingen en hopen op verbetering afgelegd. De nood is daardoor soms zo groot dat één van beiden of beiden aangeven de situatie niet langer vol te houden. Hoe dan te handelen? ♦

Helpende Handen heeft over deze problematiek een handreiking voor ambtsdragers geschreven. Die is op te vragen bij Inge van Hell via w.vanhell@helpendehanden.nl of Bart-Jan Noorlander via bj.noorlander@helpendehanden.nl Ook kan een consulent van Helpende Handen met u meedenken.

Ode aan het Wilhelmus

ds. A. Schot, Nunspeet

De komende weken zal ons volkslied weer klinken bij verschillende gelegenheden; koningsdag, dodenherdenking, bevrijdingsdag en dergelijke. Een goed moment om even bij de inhoud stil te staan.

Het Wilhelmus is sinds 1932 officieel ons volkslied. De tekst is aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog geschreven op een bestaande melodie. Het was in de tijd dat Willem van Oranje moest uitwijken naar de Dillenburg omdat zijn naam op de dodenlijst stond. Andere edelen waren reeds gedood. De tekst wordt meestal toegeschreven aan Filips van Marnix van Sint-Aldegonde, hoewel concrete bronnen hiervoor ontbreken. Dat de auteur zichzelf niet bekendgemaakt heeft, is wel te begrijpen. Het lied zou hij in die tijd met de doodstraf moeten bekopen.

Marnix was dichter en hij behoorde tot de boezemvrienden van de prins. Er zijn ook parallellen tussen het Wilhelmus en andere liederen van Marnix. Hij had gestudeerd bij Calvijn in Genève en het Wilhelmus draagt daarvan de sporen. Ook zijn wel de namen genoemd van Coornhert en Datheen.

Vijftien coupletten

De auteur legt het lied als het ware in de mond van Willem van Oranje, alsof hij dit zelf heeft uitgesproken. Het lied bestaat uit vijftien coupletten, die een acrostichon vormen: de eerste letters van de coupletten vormen de naam: WILLEM VAN NASSOV.

Ons volkslied is door en door christelijk. In elf coupletten wordt de naam van God uitdrukkelijk genoemd. In de eerste strofe wordt de innerlijke strijd

van Willem beschreven tussen het eren van de koning van Spanje en het bestrijden van de tirannie van Alva. In de tweede strofe wordt het geloof van Willem van Oranje weergegeven: 'In Godes vrees te leven, heb ik altijd betracht'. In het derde couplet steekt hij de vromen een hart onder de riem en vraagt hij om hun gebed: 'Lijdt u, mijn onderzaten, die oprecht zijt van aard, God zal u niet verlaten, al zijt gij nu bezwaard. Die vroom begeert te leven, bidt God nacht ende dag, dat Hij mij kracht zal geven, dat ik u helpen mag'. In de vierde strofe gaat het over de slag bij Heiligerlee in 1568, waar zijn broer Adolf is gesneuveld. Ontroerend zijn de woorden: 'Graaf Adolf is gebleven, in Friesland in den slag, zijn ziel in 't eeuwig leven, verwacht den jongsten dag'. In de zesde strofe wordt opnieuw het geloof van Willem van Oranje onder woorden gebracht: 'Mijn schild ende betrouwen zijt Gij, o God mijn Heer', op U zo wil ik bouwen, verlaat mij nimmermeer. Dat ik doch vroom mag blijven, Uw dienaar t' aller stond, de

tirannie verdrijven, die mij mijn hart doorwondt'.

David en Saul

In het achtste couplet wordt de geschiedenis van David en Saul aangehaald. Een treffende vergelijking tussen beider vlucht en de hoop op verlossing: 'Als David moeste vluchten voor Saueel den tiran, zo heb ik moeten zuchten als menig edelman. Maar God heeft hem verheven, verlost uit alder nood, een koninkrijk gegeven in Israël zeer groot'. In de negende strofe klinkt de geloofsverwachting door: 'Na 't zuur zal ik ontvangen, van God, mijn Heer', het zoet, daar na zo doet verlangen, mijn vorstelijk gemoed: welk is, dat ik mag sterven, met ere in het veld, een eeuwig rijk verwerven, als een getrouwen held'.

In het twaalfde couplet is er een buigen onder Gods voorzienigheid toen Gods weg anders was dan die van de prins: 'Maar de Heer' van hierboven, Die alle ding regeert, Die men altijd moet loven, en heeft het niet begeerd'. Het volgende couplet laat zien dat het voor Willem een gebedszaak is: 'Den Heer' heb ik gebeden, uit mijnes harten grond, dat Hij mijn zaak wil redden, mijn onschuld maken kond'. Hij prijst in het veertiende couplet de dienst des Heeren zijn arme schapen aan: 'Tot God wilt u begeven, Zijn heilzaam woord neemt aan, als vrome christen leven, 't zal hier haast zijn gedaan'.

Deze woorden klinken profetisch... De dichter moest eens weten hoe het 450 jaar later met Nederland is gesteld. Het wordt steeds lastiger om als christen in Nederland te leven. Er is geen Raad van Beroerten zoals toen, maar er is wel beroering rondom Gods Woord. Met regelmaat klinkt de roep om een ander volkslied. Dit lied sluit immers niet meer aan bij de huidige situatie. Maar het geeft ons als reformatorisch volksdeel de vrijmoedigheid om te stellen dat het christelijk geluid in Nederland diepe wortels heeft. Ook verklaart dit lied de hartelijke liefde die er altijd geweest is tot het huis van Oranje. Laten we het voorbeeld van de prins maar volgen. ♦

Als verdrukking komt

ds. A.A. Egas; uitg. De Banier;
170 blz., € 14,95.

Een verrassend praktisch boek. Dat was de gedachte die overheerste nadat ik "Als verdrukking komt" gelezen had. Ds. A.A. Egas laat eerst de betekenis zien van het woord verdrukking, zoals dat in de Bijbel steeds terugkomt. Dat is niet vreemd, want verdrukking hoort noodzakelijk bij het leven van christenen omdat zij gemeenschap hebben aan het lijden van Christus. De auteur laat niet na om ook de troost te benoemen: 'Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid'. Vervolgens wordt uitgebreid ingegaan op de verdrukkingen in het leven van Paulus. Zijn leven was gewijd aan Christus, maar hij moest op vele plaatsen ervaren dat met dat leven de verdrukkingen gepaard gaan. En hij mocht ervaren 'maar uit die alle redt hem God'.

In een volgend hoofdstuk komt de verdrukking van de vervolgte kerk aan de orde. In het kort wordt geschetst wat dat in het verleden wereldwijd heeft teweeggebracht. Vandaag is het niet anders. Ds. Egas gebruikt de lijst van de Stichting Open Doers (NB steunt u die al?) om te laten zien dat wereldwijd 360 miljoen christenen te maken hebben met vervolging. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een dringende oproep om voor de vervolgte kerk te bidden en hen te hulp te komen. Hoofdstuk 5 beschrijft indringend de situatie in Nederland anno nu. Ds. Egas gebruikt verschillende bekende voorbeelden uit de laatste tijd om te duiden welke kant het opgaat. Daarbij spreekt hij ook zijn diepe zorgen uit of de kerk de ruimte zal behouden om te blijven spreken naar de zin en mening van Gods Woord. Hoofdstuk 6 gaat in op de verdrukking in de toekomst. Ook hier laat de auteur de Bijbel spreken. Om vervolgens in het slot hoofdstuk conclusies te trekken voor ieders persoonlijk leven. Lezenswaardig!

P. Schalk, Veenendaal

Encyclopedie Nadere Reformatie

(deel IV); prof. dr. W.J. Op 't Hof
(red.); 459 blz., € 64,50.

Een kloek boek. Fraai uitgevoerd. Een keur van wetenschappelijk verantwoord en toegankelijk geschreven artikelen over thema's binnen en rond de Nadere Reformatie en het gereformeerd piëtisme. Ziedaar de formule voor de "Encyclopedie Nadere Reformatie". Eindelijk kwam het vierde deel uit. De eerste twee delen waren biografisch van opzet. Daarna volgde thematisch werk. Een greep uit de 63 trefwoorden van deel IV (tussen L-R): Lekendogmatiek, Moderne Devotie, Orgel, Pastoraat, Pneumatologie, Predikantsberoeping, Preeklezen, Puritanisme, Rechtvaardiging. Smullen voor ieder die geïnteresseerd is in kerkgeschiedenis, in gereformeerde theologie, in de wortels van ons kerkelijke leven. Veel waardevols is opgedolven uit werken van oudvaders. Lange lijnen worden getrokken, soms wordt het dieplood neergelaten: neerslag van jarenlange studie, onder meer binnen de Stichting Studie Nadere Reformatie. Uitgekiende en uitvoerige literatuurverwijzing maakt het werk tot een echte encyclopedie: een eerste oriëntatie, een startpunt voor verdieping en verdere studie.

Dit is een naslagwerk, maar ook een leesboek, vooral voor 'echte geleerden':

degenen die beseffen hoe weinig ze nog maar weten. Want kennis maakt opgeblazen, maar echte wijsheid maakt ootmoedig. Ontmoeting met het verleden maakt mild en bescheiden. In deze tijd van betweterij, citatenoorlogen, polarisatie en 'ik ben heiliger dan jij' is goede geschiedschrijving het ware tegengif. We zijn zo klein. Als kerkverbandjes. Als mensjes.

Dit boek maakt wat weemoedig. Wat is het oude goud veelal verdonkerd! Schaamteloze oppervlakkigheid heeft nu soms het hoogste woord. Hete hoofden, koude harten. De kerk van Nederland is verscheurd en verbrokken. Tegelijk bewaart dit naslagwerk ons voor idealisering van het verleden. Het verzwijgt de verdeeldheid van vroeger niet; die was er ook binnen de ene vaderlandse kerk van de zeventiende en achttiende eeuw. Maar de tijd waarin de Nadere Reformatie godsvrucht en wetenschap verbond, leverde theologen van grote geleerdheid, die bovendien van God geleerd waren. Een zegen voor Gods Kerk! Ook het vijfde en laatste deel is inmiddels verschenen. Op 15 april vond de presentatie plaats.

ds. H.A. van Zetten, Nieuw-Beijerland

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Lisse en Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
te Terwolde-De Vecht,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk.

BEDANKT

voor Benthuizen,
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht;
voor Goes,
ds. A. Schot te Nunspeet;
voor Houten,
ds. W. Harinck te Utrecht;
voor Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. E. Hakvoort te Norwich
(Ontario, Canada);
voor Meliskerke,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid;
voor Rilland-Bath,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. H. VAN DER HEIDEN IN CAPELLE A/D IJSSEL

De kerkenraad van de Geref. Gemeente te Capelle aan den IJssel-Middelwatering deelt met blijdschap en verwondering mee dat op dinsdag 9 mei de weleerwaarde heer ds. H. van der Heiden als herder en leraar aan de gemeente zal worden verbonden. In de bevestigingsdienst, die begint om 14.30 uur, gaat zijn vader,

de weleerwaarde heer ds. A.B. van der Heiden, voor. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden in kerkgebouw Elim gehouden, Merellaan 346 (hoek Rivierweg).

In de omgeving van de kerk is geen parkeerruimte. Ook is in veel straten de maximum parkeertijd drie uur. Daarom kunt u voor de middagdienst of middagen avonddienst beter parkeren op Parkeerterrein Couwenhoek, Couwenhoekseweg, bij de sportvelden. Vandaar is het vijftien minuten lopen. Er staat ook een busje om u naar het kerkgebouw te vervoeren en weer terug. Voor de avonddienst kunt u gebruikmaken van het parkeerterrein achter het gemeentehuis, Rivierweg 111. Dan is het zes minuten lopen. Beide diensten zijn ook te volgen via kerkdienstgemist.nl

[Kerkenraad Capelle a/d IJssel-Middelwatering](#)

AFSCHIED DS. A.T. HUIJSER VAN SLIEDRECHT

Na ruim tien jaar verbonden te zijn geweest aan de Geref. Gemeente te Sliedrecht heeft onze geliefde herder en leraar, de weleerwaarde ds. A.T. Huijser, het beroep naar Rijssen-Noord aangenomen. De Heere heeft zijn weg naar die gemeente geleid. Vanaf 5 september 2012 heeft hij met alle liefde en trouwe zorg onze gemeente gediend. De dienst waarin ds. Huijser afscheid

neemt, wordt gehouden op woensdag 21 juni in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Buitendams 118 te Hardinxveld-Giessendam. De dienst begint om 19.30 uur. De dienst is te beluisteren via kerkdienstgemist.nl

[Kerkenraad Sliedrecht](#)

PREEKBEURTEN DS. A.T. HUIJSER

Met ingang van 21 juni komen de derde beurten van ds. A.T. Huijser binnen de classis Dordrecht en de Particuliere Synode Zuid-West te vervallen. Dit in verband met zijn vertrek naar Rijssen. Weekbeurten en hele zondagen blijven vooralsnog staan, tenzij deze door hemzelf zijn afgezegd.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 161, Deventer: Scriba en regeling preekbeurten is nu N.J. Overeem; tel.nr. 06-39035177, e-mailadres ongewijzigd.

Blz. 186, Goudswaard: Regeling preekbeurten berust nu bij T.C. van Kralingen, Dorsvlegel 1, 3267 BG Goudswaard; tel. 0186-693057, e-mail: kralingenvan@gergemgoudswaard.nl; scriba is nu C.G. Slingerland, Burg. Zahnweg 1, 3267AB Goudswaard; tel. 0186-691262, e-mail scriba@gergemgoudswaard.nl

Berichten

REGIOMIDDAG GBS

Op zaterdag 6 mei (14.00 uur) is er een regiomiddag van de Gereformeerde Bijbelstichting in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Damwoude. Sprekers zijn ds. H. de Greef, ds. A. Verschuure en ds. P.J.T. van den Herik. Er is ook een kindervertelling. Vrouwen worden verzocht een hoofddekseel te dragen. Meer informatie: S. Boonstra, tel. 0514-571147.

REGIOAVOND EEN HANDREIKING

Op woensdag 3 mei (19.30 uur) houdt vereniging Een Handreiking een regioavond in de Bethelkerk te Tricht-Geldermalsen (Laan van Leeuwenstein 10). Het onderwerp is depressie en geloof.

SAMENZANGREIS VOOR ZGG

Van 12 tot en met 16 juni is er een reis naar West-Vlaanderen waarin de

Eerste Wereldoorlog en Guido de Brès centraal staan. Ds. M. Karens verzorgt de meditatieve momenten; de collecte is voor ZGG. Meer informatie op www.zang-reizen.nl

LENTEMARKTEN

Ede - Op zaterdag 6 mei is de Veluwe lentetocht. Kosten € 7,50 p.p., per gezin max. € 20,-. Vertrek tussen 9.30 en 11.00 uur bij de Petrakerk, Lunterseweg 25. Fietshuur: tel. 0318-482308.

De opbrengst is voor ZGG. Dezelfde dag is er vanaf 10.15 uur bij de Petra-kerk een lentefair.

De opbrengst is voor aflossing kerkgebouw.

Veen - Op zaterdag 13 mei (9.30-13.30 uur) houdt de Geref. Gemeente te Veen een lentemarkt. Locatie: Veensesteeg 6. Parkeren: Bagijnhof 66.

Leerdam - Op zaterdag 6 mei is er in Leerdam (Adullamkerk, Prins Mauritsstraat 22) van 9.30 tot 15.00 uur markt. Parkeren: achter de kerk en bij De

Hoeksteen (Koningin Emmalaan).

STADSWANDELING EN RONDVAART ENKHUIZEN

Vanaf zaterdag 27 mei staan er stadswandelingen en rondvaarten gepland in Enkhuzen. De gids gaat met de pet rond voor een bijdrage t.b.v. het kerkgebouw van de plaatselijke Geref. Gemeente. Meer info en aanmelden (bij voorkeur): tinyurl.com/komnaarenkhuzen of tel. 06-49466352.

ZANGAVONDEN

Barneveld - Oude Kerk, vr. 5 mei, 19.30 uur, psalmzangavond t.b.v. Woonzorgcentrum Huize Eben-Haëzer te Wekerom m.m.v. Pieter Heykoop, orgel, meditatie ds. B.J. van Boven (toegang vrij).

Werkendam - Kerk Geref. Gemeente, zat. 6 mei, 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstengroepen, Martin Weststrate, orgel, leiding ds. H.J. Agteresch; collecte voor GBS.

Kerkdiensten

ZONDAG 30 APRIL 2023

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 16.00 uur ds. W.J. Karels; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Arnhem** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 9.30 en 17.00 uur stud. A.E. Brijder; **Berkenwoude** 14.30 uur stud. A.E. Brijder; **Bodegraven** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. J. de Kok; **Brakel** 10.00 en 14.30 uur ds. G. Beens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Delft** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Den Helder** 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Deventer** 10.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur ds. J. Beens; **Dinteloord** 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; **Eindhoven** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Enkhuzen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. S. Maljaars; **Enter** 9.30 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 18.00 uur ds. M.H. Schot; **Gorinchem** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Goudswaard** 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 15.30 uur ds. J. Schipper;

Haamstede 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. B.J. van Boven; **Herkingen** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 18.30 uur ds. M. Karens; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. M. Blok; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Houten** 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. D. de Wit; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Klaaswaal** 9.30 en 15.30 uur stud. J.M. Evers; **Kootwijkerbroek (locatie: Parallelweg 12 te Barneveld)** 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 en 14.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.30 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Blok; **Meeuwen** 18.00 uur stud. J. Janse; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur ds. M. Joosse; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 14.00 uur ds. M.H. Schot en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. B. Labee; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Nieuwe-Tonge** 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.30 uur ds. G. Pater; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur

ds. L. van der Kuijl; **Ooltgensplaat** 18.00 uur stud. J.M. Evers; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; **Oostkapelle** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Oppendoos** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Oude-Tonge** 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Poederoijen** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Pootugaal** 15.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Puttershoek** 10.00 (H.A.) en 14.45 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenen** 10.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rilland-Bath** 9.30 en 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Centrum** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 uur ds. G.J. Baan en 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Sliedrecht** 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 9.30 en 15.30 uur ds. J. Beens; **Spijkenisse** 10.00 en 16.00 uur stud. R.T. Michelse; **Sprang-Capelle** 9.30 en 15.00 uur stud. J. Janse; **Stolwijk** 10.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 15.00 uur ds.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

J.W. Verweij; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Tholen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Viissingen** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Waarde** 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur (Afscheidsdienst) ds. H. van der Heiden; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. W. Mouw en 14.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Woerden** 10.00 uur ds. P. van Ruitenburch en 19.00 uur ds. W. Vischer; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan en 18.00 uur ds. C. Harinck; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 9.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug en 15.00 uur ds. H. Brons; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.00 uur ds. P.C. Vlot.

DINSDAG 2 MEI 2023

Klaaswaal 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. E.J. Bou-dewijn; **Oosterland** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Stolwijk** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 3 MEI 2023

Aalst 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Barendrecht** 19.30 uur (voor de GBS) ds. A. Verschuure; **Barneveld-Zuid** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. M. Karens; **Brakel** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. K. Boeder; **Elspeet** 19.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. M. Blok; **Ermelo** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. C. Hogchem; **Krimpen aan den IJssel** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; **Meliskerke** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oppendoes** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Poederloijen** 19.30 uur ds. G. Beens; **Werkendam** 19.30 uur (voor de GBS) ds. B.J. van Boven; **Zwolle** 19.30 uur ds. J. Schipper.

DONDERDAG 4 MEI 2023

Naaldwijk 19.45 uur ds. F. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 30 APRIL 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar
Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GJ Alkmaar. Voor samenkomst en opgave zie onze website. De inloop is geopend op zaterdag van 11.00-15.00 uur. Wilt u meer weten over ons werk? Kijk dan op onze website www.bijdebronalkmaar.nl of neem contact op met de evangelist J. Geerts, jan@bijdebronalkmaar.nl / 06 15954135. Voor actuele informatie of bezoek, bezoek dan eerst onze website.

Amsterdam

Evangelist M. Vos. Evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier', Looiersgracht 70-72, 1016 VT Amsterdam. Tel. (020) 6227742 / 06 38327638. Website: www.bijsimondelooier.nl
Informatie: amsterdam@bijbelcentrum.nl
Samenkomst op zondagmorgen om 10.30 uur, zondagmiddag een Bijbeluur om 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost. Openingstijden inloop: dinsdag, woensdag, vrijdag en zaterdag 10.00-12.00 en 12.30-15.30 uur. Verenigingen en kerkenraden kunnen bij ons boeken kopen. U steunt daarmee het evangelisatiewerk in Amsterdam. Voor informatie en bestellingen: Mevr. A.G. Aangeenbrug-Westerink: boeken@bijsimondelooier.nl

Breda

Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda.
Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl
Openingstijden: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur. Zondagse samenkomst op de 1e en 3e (eventueel de 5e) zondag van de maand om 10.30 uur. Bijbeluurtje met lunch iedere 2e en 4e zondag van de maand om 10.30 uur
Voor actuele informatie: www.inloopdelichtboei.nl

Emmen

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen.
Samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Voor vakantiegasten geldt: van harte welkom! Kringloopwinkel en Activiteitencentrum 'Bij de Tijd', Hoofdstraat 88, 7811 ES Emmen.
Openingstijden: Elke dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 10.30-16.00 uur. Tel. (0591) 653517, www.bijdetijdemmen.nl
Coördinator: Geert Baan; coördinator@bijdetijdemmen.nl, 06 14691696.

Leeuwarden

Evangelist S. de Visser; Kerkgebouw Achter de Hoven 2-c te Leeuwarden. Samenkomsten 9.30 en 16.00 uur. Bijbeluurtje 12.00 uur. De diensten zijn vrij toegankelijk. De inloop is geopend op vrijdag en zaterdag van 11.00-15.00 uur. Heeft u zin in een wandeling door Leeuwarden? Een wandelroute kunt u afhalen tijdens de openingstijden van de Inloop tegen een kleine vergoeding. Van harte welkom! Overige informatie kunt u vinden op: www.inloophuisachterdehoven.nl. Een gift is welkom op rekeningnummer NL79 RABO 0159 3425 70 t.n.v. Deputaatschap voor Evangelisatie.

Merksem

Evangelist A. van Setten; protestants centrum 'De Bron', Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. Voor de openingstijden van De Bron op maandag t/m zaterdag verwijzen we u graag naar onze website: www.indebron.be

Rotterdam

Evangelist M. Rozema
Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.
Samenkomst elke zondagmiddag om 14.00 uur. Op onze website www.indegouwstraat.nl wordt de actuele informatie weergegeven. De openingstijden voor onze 'Inloop-winkel' zijn: woensdag van 12.30-15.00 uur en vrijdag van 15.00-20.00 uur.
Van harte welkom!

Scheveningen

Christelijk centrum 'Het Kompas Scheveningen', Keizerstraat 177, Scheveningen.

Samenkomst elke zondagmiddag om 14.30 uur. Van harte welkom tijdens de inlooptmomenten op woensdag 10.30-12.30 uur, donderdag 13.00-15.30 uur, vrijdag 13.30-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur of breng een bezoekje aan de kringloopwinkel die geopend is op donderdag van 13.00-15.30 uur, vrijdag van 13.00-15.30 uur en zaterdag van 10.30-14.30 uur. U bent van harte

welkom! Nadere informatie vindt u op de website www.kompasscheveningen.nl

Tilburg

Evangelist H.J. van den Boogaart; Kerkruimte: Offenbachstraat 105, 5011 EH Tilburg. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.00 uur.

In Het Kruispunt worden de zondagse samenkomsten en andere activiteiten gehouden. Zie voor info en

openingstijden: www.kruispunttilburg.nl

Utrecht/Leidsche Rijn

Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvlinderlaan 200, Utrecht Wilt u meer weten over ons werk in de Utrechtse wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl of neem contact op met de veldwerker dhr. J. Hakkenberg, j.hakkenberg@hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

Cursussen Oudvaders

Isaac Ambrosius

Nieuw

De eerste, middelste en laatste dingen.

Nuttig en leerzaam

Voor meer info bezoek de website of bel tel. 0118-583025 / 0172-532796

Er even tussenuit? T.h. wk 19 (6 -13 mei): Nieuw **sfeervol gastenverblijf** 2-4 pers., gelegen aan het water, Alblasserwaard 'In de Luwte', tel. 06-42397769.

NeoLife Tea - kruidenthee: geeft directe energie - bevordert vetverbranding - ondersteunt een goede vochthuishouding - heerlijk om warm te drinken, of als ijs thee.

April-aanbieding Kommie 06-34826766 www.naturalhealthproducts.nl

ROSAHMODA
BABY- EN KINDERKLEDING

WWW.ROSAHMODA.NL
INFO@ROSAHMODA.NL

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

DE APP MET DUIZENDEN
CHRISTELIJKE MUZIEK-
EN VERTELCD'S

Makkelijker
dan een
cd-speler

FamilyStream

www.familystream.com

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

Teken bij bkh. in voor 3e druk:
**De onvergetelijke dominee van Urk,
Uit het leven van ds. E. du Marchie
van Voorthuysen.** Aanbevolen voor
alle leeftijden! www.ramshoorn.nl /
0622780238

**Praktijk
den Uijl**

♥ HULPVERLENING

♥ COACHING

♥ TRAINING

♥ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Het RD geeft me inzicht in de christelijke waarden die ik mijn leerlingen mee wil geven.

Corstiaan | Directeur basisschool

Elke dag nieuws in Bijbels licht

*Maak nu kennis met het RD incl. RDMagazine
4 weken lang voor slechts 5 euro
Ga naar rd.nl/saambinder*

rd
reformatisch
dagblad

Maak gebruik van onze service aan huis.
Prachtige collectie PVC vloeren.
Voor advies, egaliseren, leveren en leggen.
06-19557166 **De Vloerenkoning.nl**

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw
of armoede? Stichting kleinsteun.nl
luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

06 - 36 29 43 14
wiltraadecoratie.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Camper te huur/koop
www.carthago2010.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **6**

**Dé expert van
budget tot
maatwerk!**

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs!
399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAAR
Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Gastopvang Stichting de Vluchtheuvel

Soms is het nodig dat een kind een poosje afstand neemt van de
thuisituatie. Bijvoorbeeld omdat het thuis niet lekker loopt. Dit
kan ook gelden voor jongeren of (jong)volwassenen. Denk dan
eens aan gastopvang.

Voor algemene informatie, een hulpvraag of voor aanmelding als
gastgezin kunt u contact opnemen met onze coördinatoren:

- Regio Oost
Jeannine Hendriksen
06 - 21386673 • jhendriksen@stichtingdevluchtheuvel.nl
- Regio Noord-West & Zuid-West
Gerda van Es
06 - 15377676 • gvanes@stichtingdevluchtheuvel.nl
- Regio Zeeland
Caroline Meulmeester
06 - 27074115 • cmeulmeester@stichtingdevluchtheuvel.nl

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

JUBILEUMAVOND

75 jaar staat Israël

**Sint Joriskerk
Amersfoort**

D.V. donderdag 11 mei
Aanvang 19.30 uur
Deuren open vanaf 19.00 uur
M.m.v.:
Christelijk Ensemble **Parlando** en
Reformatorische Zangvereniging **Cantilene**
o.l.v. **Leander van der Steen**
Orgel en piano: **Martien van der Zwan**

D.V. donderdag 25 mei: Grote Kerk Tholen
Meer info zie onderstaande website

Entree concerten: € 5,- per persoon, € 20,- gezinskaart.
Kaartverkoop bij de deur € 7,50 per persoon.

Wij nodigen u van harte uit voor het
jubileumconcert in verband met
het 75-jarig bestaan van de staat
Israël.

Spreker: rabbijn L.B. van de Kamp
Algehele leiding: ds. A. Schot

Kaarten bestellen via: dep-israel.nl/jubileumconcert

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LEGATIE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GELDEN

ACTIVITEITEN

Waarde en kwaliteit van leven bij behandelbeslissingen

Voor mensen met spina bifida en hun mantelzorgers

Woensdag 10 mei - 20.00 uur | Leerdam | Ali van Dijk

Het beleven van de natuur

Voor volwassenen met een visuele beperking en hun partner en voor ouders van kinderen met een visuele beperking en hun kinderen

Zaterdag 13 mei - 10.00 uur | Leerdam | natuurtuin Varsseveld

Ziekte van Parkinson

Voor mantelzorgers van mensen met de ziekte van Parkinson

Dinsdag 23 mei - 19.30 uur | Gouda | ds. P. Mulder

Hoe sta je als ouders samen sterk als je kinderen met een diagnose hebt?

Voor ouders van kinderen en jongeren met gedragsproblemen en een (boven)gemiddelde intelligentie

Dinsdag 9 mei - 19.45 uur | regio Gouda | Hennie Zwanenburg

Dinsdag 16 mei - 19.45 uur | Hardinxveld-Giessendam |

Ankie van de Breevaart

Donderdag 25 mei - 19.45 uur | 's-Gravenpolder | Mettie de Braal

Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

Bureau Mark.

Luisteren, met oog voor elkaar.

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureau-mark.nl bureau-mark.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

**Johannus Monarke
Content Domus
Viscount Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Begrafenisonderneming

Treur

tel. 030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

begrafenisondernemingtreur.nl

jho consulting

Op zoek naar een vertrouwenspersoon?

Ongewenste omgangsvormen die aandacht vragen:

- pesten
- agressie of geweld
- machtsmisbruik
- discriminatie
- integriteit
- seksuele intimidatie

Jacco Hoekman | Erkend mediator
www.jhoconsulting.nl | 06-20222065
Slagveldstraat 32, Kruiningen

Omdat de route niet altijd makkelijk is

Kom eens langs voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn specialist in **jongenshulpverlening**.

OUTBACKEXPLORERS®
...laat relaties weer lopen!

Kijk voor info en locaties op www.outbackexplorers.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Terlouw Parket, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

Jong stel zoekt woonruimte/huurhuisje in Barneveld e.o. Kunt u ons helpen?
WbWp2023@outlook.com 06-31504740

Nieuwe zorgboerderij De Groenerie in Harskamp. Wij bieden dagbesteding aan diverse doelgroepen. Tevens maken we mensen weer werkfit.
Kijk op www.degroenerie.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

■ NIEUWBOUW
■ RESTAURATIE
■ OVERPLAATSING
■ ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:

Dhr. H. den Hollander

T (010) 435 44 35

E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

HEEREN
VAN
OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT
ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

BBV

Barneveldse
Begrafenis
Vereniging

voor een waardige,
eenvoudige verzorging
van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

Begrafenisverzorger
G.M. (Gerard) van Lagen

0342 - 783 000

Dag en nacht bereikbaar
en beschikbaar

www.BBVer.nl

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteuren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers,
boeken ter recensie en vragen voor de
rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en
beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten

aan Verloop drukkerij
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Koningsdag

Morgen is het Koningsdag. We herdenken dan de verjaardag van koning Willem-Alexander. Op de meeste plaatsen worden allerlei activiteiten georganiseerd.

Inmiddels is hij tien jaar aan de macht. In zijn regering waren er hoogte- en dieptepunten. Zoveel is wel duidelijk dat de koning slechts een mens is. Weliswaar een mens met een ambt en met gezag. Maar niet zonder fouten. Koningsdag vieren is niet verkeerd. Het kan onderlinge verbondenheid geven. Laten we vooral niet vergeten juist op deze dag voor de koning en zijn gezin te bidden. Dat is ook een opdracht die we hebben (1 Tim. 2:2a). Misschien juist wel op deze dag!

Hoeveel keer we nog Koningsdag kunnen vieren, weten we niet. Ieder mens, iedere koning is vergankelijk. Wat echter komt, is Koningsdag! Ja, met een hoofdletter. De Koning van alle koningen zal Zijn dag éénmaal hebben. Daar zal alle feestvreugde van onze gevierde Koningsdagen bij in het niet vallen.

Koning Jezus zal op de laatste dag van de wereld het 'programma' van Koningsdag bepalen. De Bijbel belicht de programmapunten. Hij zal met een bazuinstoot Zijn dag inluiden. Alle oog zal Hem zien. Alle knie zal zich voor Hem buigen. Alle tong zal Hem belijden (Fil. 2:10-11). Hij zal op deze dag allen van Hem wegdoen die niet wilden dat Hij Koning in hun leven was. Dat is de aangrijpende werkelijkheid. Kom, buig je nú dan biddend neer (Ps. 95:3 ber.).

Op deze Koningsdag zal Hij de Zijnen verzamelen. Hij zal ze brengen in het hemelse paleis. Daar zal de feestmaaltijd klaarstaan. Daar zullen ze aanzitten met allen die de verschijning van de Heere Jezus Christus hebben lief gekregen. Daar zullen ze Hem de eer, de heerlijkheid, de lof, de kracht en dankzegging toebrengen (Openb. 7:12). Zie jij uit naar deze Koningsdag? ♦

Leestip 1 Thessalonicenzen 4:13-18

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Uit:

Het levenslied van Robert

Hoe heten de nichtjes en wat zijn giehels eigenlijk?' vraagt Robert als hij met David op reis is naar tante Clarence.

'Ze heten Maria, Charlotte en Georgiana. Giehels zijn meisjes die om niks lachen. Jongens doen zo iets niet. Verder zijn ze wel aardig, hoor'.

Robert is tevreden met het antwoord. Lachen om niks, dat doen jongens natuurlijk niet. Echte grappen maken, dat is wel leuk. Plezier maken en vrolijk zijn, daar houdt hij van. Er zijn zoveel fijne dingen, waarom zou hij verdrietig zijn? Zal hij aan David vragen waarom hij altijd zo ernstig kijkt? Nee, hij wil nu alleen aan prettige dingen denken. Hij kijkt weer naar buiten, naar de glooiende heuvels en de grillige hoge bergen erachter.

De reis duurt erg lang, maar Robert geniet. Schotland moet wel het mooiste land van de wereld zijn. 'Vind je het landschap ook zo mooi, David?' begint hij opnieuw.

David kijkt zijn broertje nadenkend aan. 'Ja heel mooi. Je kunt aan alles zien dat de Heere het gemaakt heeft. Maar toch, er staat in de Bijbel: 'De aarde zij om uwentwil vervloekt'. Weet je wat daarmee bedoeld wordt? Voor altijd vervloekt door de zonde van Adam en Eva in het paradijs. En daar moet ik vaak aan denken als ik het mooie landschap zie'.

Robert schudt ongeduldig zijn hoofd. 'Natuurlijk weet ik dat, van Adam en Eva. Maar daar hoef je toch niet elke dag aan te denken? Ik wil nu alleen maar aan alle fijne dingen van het logeren denken'. 'Ja, maar eens moeten we sterven en dan...'

David maakt de zin niet af, want Robert luistert niet meer omdat hij een suikerbal krijgt van een mevrouw uit de reiswagen.

Eindelijk komen ze in de buurt van Ruthwell. Bij de kerk stopt de reiswagen. Hier moeten alle reizigers uitstappen. Lopend gaan David en Robert verder naar Clarencefield.

Na een paar flauwe bochten in de weg zien ze een landhuis achter een groene heg. Clarence Cottage!

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Adam worden voor God

*Er wordt weleens gezegd
dat wij 'Adam moeten
worden voor God'.
Wilt u iets over de betekenis
daarvan schrijven?*

Toerekening van schuld

Wij zijn van nature geneigd God en onze naaste te haten. Als de Heidelbergse Catechismus vraagt hoe dat komt, klinken die geladen woorden: 'Uit den val en ongehoorzaamheid onzer eerste voorouders, Adam en Eva in het paradijs, waar onze natuur alzo is verdorven geworden dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden' (antw. 7). Als iets van die ontzaglijke doodstaat wordt ingeleefd, kunnen we uitroepen: 'O Eva, waarom heb je toch naar die verboden vrucht gegrepen?' Of: 'Adam, waarom heb je toch van die boom gegeten?' Nu is het nodig dat we zelf 'Adam worden'. Want in en met Adam hebben we de hand uitgestoken naar de verboden boom. Het moet beleving worden om te weten wat dat is, om als schepsel van God goed uit Zijn hand te zijn voortgekomen en toch gekozen te hebben voor satan. Dan krijgt Adam de schuld niet meer en gaan we buigen onder de toerekening van de schuld.

Het is de Westminster Confessie (1647) die spreekt over die toerekening. In hoofdstuk 6, over 'De val van de mens, de zonde en de straf daarover', kunnen we lezen in artikel 3: 'Omdat onze voorouders de wortel waren van het hele menselijke geslacht werd de schuld van deze zonde toegerekend aan heel hun nageslacht, dat door gewone voortplanting uit hen is voortgekomen en hebben ook dezelfde dood door de zonde en de verdorven natuur aan hen overgedragen'.

Als we werkelijk 'Adam voor God worden', verstaan we de bange schrik van die weggekropen Adam met zijn schort van vijgenboombladeren. De Schepper zoekt hem op en roept: 'Waar zijt gij?' Lezer(es), bent u al inwendig geroepen? Geroepen uit uw zondenbestaan?

Toerekening van genade

De zojuist genoemde belijdenis van Westminster laat het woord 'toerekening' terugkomen in hoofdstuk 11 over 'De rechtvaardiging'. We lezen in artikel 11 deze zinsnede: 'Ze kunnen alleen gerechtvaardigd worden doordat de gehoorzaamheid van Christus en Zijn voldoening aan hen wordt toegerekend. Door het geloof ontvangen ze Hem en Zijn gerechtigheid. Dat geloof hebben ze niet van zichzelf, het is Gods gave'. De ontfermende Verbondsgod geeft het eerste mensenpaar aanschouwelijk onderwijs.

Ds. H.F. Kohlbrugge (1803-1875) zegt in een preek wat er heeft plaatsgevonden: 'De zo diep verlegen en bekommerde mensen krijgen te zien wat zij zó nog niet zagen. God de Heere brengt hun lammeren onder de ogen; misschien laat Hij hen met de handen daarop al hun zonden leggen. Hij laat die sterven onder hun handen, in de dood van die lammeren zien zij hun dood weggenomen. En uit de vachten van die lammeren zien zij rokken maken, en éér zij goed en wel weten voor wie die rokken zijn, hebben zij ze aan. God de Heere heeft hen Zelf er mee bekleed. Waar waren dan de schorten van vijgenbladeren gebleven? Zij waren afgevallen of door de mens zelf weggenomen en verscheurd voor Gods rechterstoel'. Eeuwig wonder, als zo onze vijgenbladeren afvallen en we zicht krijgen op het Lam van God! Als we bekleed worden met het kled van Zijn gerechtigheid. Daarvan krijgen we met Zondag 1 uit ons Troostboek zo'n heerlijke belijdenis. Als in de oefening van het geloof gesproken mag worden over Jezus, 'Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft'. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.